

AKTIVNOSTI S POMOČJO ŽIVALI V OSNOVNI ŠOLI ELVIRA VATOVEC STRUNJAN

V Centru za usposabljanje smo pripravili in izvedli podprojekt Aktivnosti in terapija s pomočjo z živali.

Razlogi za uvedbo aktivnosti in terapije s pomočjo z živali, predvsem s pomočjo konja, so predvsem težave, ki so pri vključenih učencih zelo pogoste: slaba drža, slaba koordinacija, spastičnost mišic in slaba gibljivost sklepov, pa tudi nizka samopodoba, kratkotrajna koncentracija in pozornost, prisotnost fobij in strahov, slaba prostorska orientacija ... Aktivnosti, kjer sodelujejo živali (Animal Assisted Activity – AAA ali ASŽ), pa omogočajo motivacijske, izobraževalne, sprostitvene in terapevtske koristi, vse to pa izboljšuje kakovost življenja udeleženca.

Poleg učinkov na otrokovo telo je namen programa vpeljati integrativne in inkluzivne oblike vključevanja naših otrok v širše družbeno okolje. Učenci so v primerjavi z ostalimi otroki vključeni v drugačne oblike vzgoje, izobraževanja in usposabljanja, take seveda, ki ustrezajo njihovim sposobnostim. S tem smo želeli doseči, da se zaradi tega ne bi počutili drugačne od vrstnikov, ki se šolajo v večinskih osnovnih šolah. Ne podpiramo inkluzije in integracije za vsako ceno, vendar pa jo vedno podpiramo in izvajamo tam, kjer to otroku koristi, ter jo lahko izpeljemo brez negativnih posledic za otroka. Druženje z zdravimi vrstniki pri izvajanju terapije s pomočjo konja je za naše učence lahko pozitivna oblika integracije in/ali inkluzije.

Namen in cilji podprojekta

Splošni cilji, ki smo jih v podprojektu zastavili, so:

- vključevanje otrok z motnjo v duševnem razvoju v širše družbeno okolje;
- omogočanje otrokom, da glede na njihove potrebe, težave, motnje izkoristijo pozitivne učinke terapije s pomočjo konja;
- druženje staršev in strokovnih delavcev učencev z motnjo v duševnem razvoju s starši in strokovnimi delavci večinske osnovne šole.

V podprojekt vključeni učenci naj bi občutili pozitivne učinke terapije s pomočjo konja, kot so:

- izboljšanje ravnotežja in drže,
- izboljšanje mišične moči,
- izboljšanje koordinacije, rekreacijske sposobnosti in motoričnih vzorcev,
- sprostitev spastičnih mišic (če se kje pojavljajo),
- izboljšanje gibljivosti sklepov,
- izboljšanje dihanja in cirkulacije,
- izboljšanje apetita in prebave,
- izboljšanje senzorične stimulacije, zaznave lastnega telesa,

in dodatne učinke, ki so spodbujanje dodatne celične rasti, povečanje izločanja endofrinov in hormonov, povečanje vidnega horizonta jezdeca, konjev srčni utrip ima pomirjevalni učinek ...

Terapija s pomočjo konja ima poleg naštetih fizičnih učinkov tudi druge. Med psihološke učinke tako spadajo:

- izboljšanje razpoloženja, samopodobe, samozavesti in zaupanja v lastne zmogljivosti;
- krepitev motivacije in zanimanja za zunanji svet ter lastno življenje;
- učenje, izboljševanje potrpežljivosti in discipline;
- izboljšanje koncentracije;
- pomoč pri sproščanju in premagovanju strahov ...

Pri terapiji s pomočjo konja stremimo tudi za tem, da bi otrok občutil pedagoške učinke, ki so za življenje in šolsko delo zelo pomembni:

- izboljšati želimo branje in računanje;
- krepiti motorično planiranje;
- izboljšati koordinacijo oko – roka;
- izboljšati prostorsko percepcijo;
- krepiti sposobnost sledenja navodilom;
- izboljšati pozornost pri učenju ...

Socialni učinki, ki jih s terapijo dosegamo in so povezani z integracijo naših učencev v širše okolje, so:

- občutenje povezanosti s skupino;
- spodbujanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih živih bitij;
- skupno postavljanje pravil;
- učenje sklepanja kompromisov;
- pridobivanje novih izkušenj.

Pri terapiji s pomočjo konja je pozitivno tudi to, da se kljub načrtovanim ciljem ti lahko pri posameznem srečanju otroka s konjem sproti spreminjajo. Vsako srečanje lahko pomeni za otroka neko novo doživetje in ta spontanost vpliva tudi na terapijo, saj srečanje lahko traja tako dolgo, kot je v tistem trenutku potrebno.

S podprojektom želimo prispevati tudi staršem vključenih učencev, in sicer druženje z drugimi starši, izmenjavo izkušenj, spoznavanje in pogovor s starši otrok iz večinske osnovne šole in obratno ...

Za učence večinske Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana in njihove starše pa bo to tudi možnost, ko se bodo lahko srečali in naučili sprejemati drugačnost.

Opis vsebine z aktivnostmi podprojekta

Uvodna srečanja otrok in staršev so namenjena medsebojnemu spoznavanju in pogovoru terapevtke s starši in otroki. Naslednja faza je spoznavanje okolja, v katerem bo aktivnost s konjem potekala, spoznavanje in navajanje na žival, nato pa izvedba terapije s pomočjo konja, ki bo usmerjena na posameznega učenca in njegove potrebe.

Vsak otrok ima določeno število srečanj s terapevtko in konjem, kjer se terapevtka usmeri na tiste učinke, ki bi otroku najbolj koristili in bili v tistem trenutku tudi izvedljivi. Za večino otrok bodo to namreč prva srečanja s konjem in njihovi odzivi na žival so lahko vsakič drugačni oz. tudi nepredvidljivi.

V tem času se terapevtka tudi pogovarja s starši in skupaj z njimi ocenjuje otrokov napredek.

V podprojektu Aktivnosti s pomočjo živali dajemo velik poudarek na integracijo naših učencev v širše družbeno okolje. Zato bodo srečanja pripravljena tako, da se bodo otroci iz obeh šol lahko družili med seboj, prav tako pa je pomembno druženje staršev.

Uporabljene metode in oblike dela

V podprojektu smo uporabljali v različnih fazah različne metode dela. V začetni fazi smo delali predvsem strokovni delavci. Izbirali smo in se pogovarjali s starši za vključitev v podprojekt, sestali smo se s strokovnimi delavci na osnovni šoli v Sežani, s terapevtko smo načrtovali potek terapije ... V začetni fazi smo tako uporabljali skupinsko – timsko metodo dela, ki je potekala v obliki pogovorov, sestankov, dogovorov. S starši smo se ob pripravi na terapijo seveda pogovarjali individualno. Uporabili smo tudi metodo skupnostnega dela – sodelovanja z Osnovno šolo Srečka Kosovela Sežana, sodelovanja z občinami in z društvom Sožitje. Naslednja faza našega dela bo temeljila predvsem na metodi dela s posameznikom – individualno delo terapevtke z učencem.

Metod dela na posameznih srečanjih ne načrtujemo, odvisne bodo od udeležencev in situacije. Pri takem delu je namreč potrebna fleksibilnost in sposobnost prilagajanja vseh, ki smo v podprojektu udeleženi.

Zaključek

Strokovni delavci ugotavljamo, da so dopolnilne oblike dela za otroke s posebnimi potrebami nujne. Poleg tega starši učencev želijo, da bi bili njihovi otroci vključeni v različne aktivnosti, vedo, katere aktivnosti bi potrebovali, vendar tudi povedo, da velikokrat nimajo dodatnih sredstev, s katerimi bi otroku to zagotovili. Ta problem srečamo tudi pri starših učencev večinske osnovne šole. Ugotavljamo tudi, da je za

oboje starše pomemben neformalen stik s terapevtko, saj se lahko z njo individualno pogovorijo, izpostavijo otrokove težave in si tako pridobijo še dodatno mnenje.

Zelo je pomembno tudi druženje učencev s posebnimi potrebami in zdravih učencev. Učenci te terapije ne sprejemajo kot učenje, zdravljenje, ampak se ob tem lahko tudi zabavajo in koristno preživljajo prosti čas. Učenci večinske osnovne šole pa so se srečali z drugačnostjo in se naučili sprejemati otroke, ki jim morda niso podobni. To je proces, ki še traja, vendar ugotavljamo, da je uspešen.

Zato je priprava in uvedba program aktivnosti in terapije z živalmi upravičena in bo rezultat glede na svetovne raziskave o terapiji s pomočjo konja dober. Zavedamo se, da je terapija s pomočjo konja oblika pomoči, ki bi jo potrebovalo veliko naših učencev, vendar bi bilo treba zagotoviti finančna sredstva.

Če odštejemo pomembnost fizičnih in drugih pozitivnih učinkov, ki lahko otroku in njegovim staršem izboljšajo kakovost življenja, nam ostane tu še integracija. Čim boljša integracija naših otrok med zdrave vrstnike je del našega vzgojno-izobraževalnega dela, ki ga lahko ob aktivnostih z živalmi samo še uspešno nadgradimo. Ob stiku z živaljo otroci pozabijo na medsebojne razlike in prikažejo se le podobnosti. Pridobivanje novih izkušenj bo otrokom omogočalo tudi lažjo poznejšo vključitev v širše družbeno okolje. In na koncu, vendar tudi pomembno, je aktivno in koristno preživljanje prostega časa v naravi, ob konju, ne pa doma pred televizijo ali osebnim računalnikom. Veliko učencev se namreč premalo giblje (vzroki so zelo različni), zato se lahko pojavljajo fizične težave, težave s čezmerno težo in vse posledice te in drugo. Konj je lahko velika motivacija za takega otroka, da se z veseljem odpravi od doma v naravo.

Terapija s pomočjo konja bi lahko z ustreznimi finančnimi sredstvi postala sestavni del programa vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami.

Sodelujoči v podprojektu

Pri pripravi podprojekt so sodelovali strokovni delavci Centra za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan, Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana in društvo Sožitje iz Sežane. Aktivno so bili vključeni tudi starši, ki imajo s terapijo s pomočjo konja že izkušnje.

Skupaj je bilo v podprojekt in njegovo izvedbo vključenih 14 učencev, in sicer 9 otrok s posebnimi potrebami (učenci z motnjami v duševnem in telesnem razvoju) iz Centra za usposabljanje Elvira Vatovec iz Strunjana in Divače ter 5 učencev iz osnovne šole Srečka Kosovela Sežana.

V podprojektu je skupaj delovalo 7 strokovnih delavk oziroma delavcev.

Kot zunanji partnerki sta sodelovali 2 organizaciji, in sicer Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana in Zdravstvena postaja Kozina Zdravstvenega doma Sežana.

Strokovna skupina podprojekta: Nataša Hreščak, Nataša Brljavac, Orlanda Norčič, Sara Bertok, Žarko Kariž, Ana Kjuder, Meta Pavletič in 2 delavki za vodenje administrativno-tehničnih zadev – Majda Ser nec in Irena Štrukelj.